VIIKONVAIHDE

Aktiiviset esille. Kylän kasvo -sarjassa esitellään kesän ajan kylien ahkeria puurtajia. Sivu 15

Elävää taidetta. Lapset opettelevat kuvanveiston perusteita ja luovat oppimansa pohjalta veistoksia Emil Wikströmin jalanjäljissä Valkeakosken Visavuoressa. Sivu 16

Värin ilotulitusta. Soile Yli-Mäyryn teoksissa puhuvat räväkät värit. Sivu 14

Sairaanhoitajakin saattaa joutua poraamaan porakoneella tai kirurgi rakentamaan itse pimiötä röntgenin kehityskoneelle.

RAMI MARJAMÄKI

Kenttäsairaalassa voidaan tehdä kaikkia samoja leikkauksia kuin tavallisissa suomalaisissa sairaaloissa. ”Yleensä leikkaussalit ovat kuumia. 40 asteen kuumuudessa työskentely on todella raskasta”, tietää Jari Koiranen.

Kalkun varastoista löytyy kuumemittareita, ...

... vastasyntyneen lapsen hoitotarvikkeita, ...

... tuliteriä Toyotan nelivetomaastureita...

... ja kuokkia vaikkapa ojan kaivamiseen.

Leikkaussali aina valmiina lähtöön

Suomen Punaisen Ristin logistiikkakeskus Tampereen Kalkussa on oikea avun aarreaitta. Kun kotimaassa tai maailmalla tapahtuu, Kalkussa ollaan hereillä.

Terttu Välimäki (vas.) ja Maarit Wahlsten lajittelevat lahjoituksena saapuneita uusia naisten paitoja Kalkussa.

Lahjoittakaa käyttövaatetta. Sille on aina tarve. Myös talvivaatteet ovat erittäin tarpeellisia.

TAMPERE (MT)

Kun maa järisee tai hirmumyrsky riehuu jossain päin maapalloa, Suomessa on yksi paikka välittömästi valmiudessa.

”Yleensä sitä höristää jo korviaan, kun kuulee uutisen. Vaikka virallista avunpyyntöä ei vielä olisi tullut, valmistelujen teko lähtee heti liikkeelle”, tietää kansainvälisen avun suunnittelija **Jari Koiranen** Suomen Punaisen Ristin (SPR) logistiikkakeskuksesta.

SPR:n logistiikkakeskuksessa Kalkussa odottavat muun muassa terveysasema, kenttäsairaala ja 10 000 ihmisen leirin pystytykseen tarvittava varustus valmiina lastattavaksi lentokoneeseen kohti maailman kriisialueita.

”Sano mitä tarvitaan kenttäsairaalassa, meiltä löytyy se! Täydestä leikkaussalivarustuksesta röntgeniin.”

Kalkussa odottaa lähtöä niin maastoautoja, kyykkyvessoja kuin muoviämpäreitäkin. Mukaan lähtevä henkilöstö on puhelinsoiton päässä.

”Yleensä soitto tulee perjantai-iltana, jolloin viikonloppua vasten on haasteellisinta alkaa organisoimaan ihmisiä ja tavaraa liikkeelle.”

Vapaaehtoiset valmiudessa

Virallinen avunpyyntö tulee yleensä aikaisintaan 12 tuntia tapahtumien alkamisesta. Tällöin Kalkussa on jo täysi vauhti päällä.

”Esimerkiksi vuonna 2005 Pakistanin maanjäristyksen jälkeen olimme täällä jo puolen vuorokauden päästä valmistelemassa lähtöä, vaikka pyyntöä ei vielä ollut edes tullut.”

Kun virallinen avustuspyyntö tulee, lähtövalmiina pitää olla 48 tunnissa. Jokainen tunti on tärkeä.

”Jos lähdössä on terveysasema, se tarkoittaa 10–15 mukaan lähtevää avustustyöntekijää. Kenttäsairaalan kokoonpanoon tarvitaan 35–40 ihmistä.”

He ovat eri alojen ammattilaisia, jotka ovat normaalisti töissä erilaisilla suomalaisilla työpaikoilla. He ovat kuitenkin sopineet sekä työnantajansa että kotiväkensä kanssa, että voivat irrottautua kahdessa vuorokaudessa arjestaan lähteäkseen katastrofityöntekijöiksi jonnekin päin maailmaa.

”Yhtä paikkaa varten pitää olla koulutettu kymmenen ihmistä, jotta väki saadaan oikeasti kokoon. Toiminta perustuu kuitenkin vapaaehtoisuuteen. Ei aina voi lähteä, vaikka haluaisikin”, Koiranen kertoo.

Oma haasteensa on rahtikoneen löytäminen. Vapaan rahtikoneen saaminen Suomeen kahdessa vuorokaudessa voi olla työn takana.

”Rahtikoneeseen lähtee yleensä vähintään pari avustustyöntekijää mukaan. Muut matkustavat kohdealueelle vuorokoneilla.”

Yleensä yksi kolmannes tavaramäärästä on lääkinnällistä materiaalia, loput telttoja sekä hallinnon, tekniikan, vedenpuhdistuksen ja muiden tukitoimintojen tarvitsemia välineitä.

Kädentaitoja ja maalaisjärkeä

Tyypillisiä avustustyön ammattilaisia ovat sairaanhoitajat, lääkärit, teknikot, hallinto- ja talousihmiset sekä tiedottajat.

”Maaseudun Tulevaisuuden lukijoissa olisi paljon meitä kiinnostavia potentiaalisia ihmisiä. Tarvitaan moniosaajia. Ihmisiä, joilla ei mene sormi suuhun, joilla on sekä kädentaitoja että maalaisjärkeä ja jotka osaavat käyttää erilaisia laitteita generaattorista uppopumppuun.”

”Sairaanhoitajakin saattaa joutua poraamaan porakoneella tai kirurgi rakentamaan itse pimiötä röntgenin kehityskoneelle. Telttojen ympärille kaivetaan ojat tarvittaessa itse lapiolla, jotta sateen tullessa ei joudu nukkumaan lätäkössä.”

Yksi kynnyskysymys on englanninkielen taito. Sen ensimmäinen testi on kahdeksansivuinen hakemuslomake, joka pitää pystyä täyttämään englanniksi.

”Se karsii ne, jotka ovat hakemassa vain jännitystä elämäänsä.”

Usein avustustyöntekijät ovat perheettömiä, mutta myös perheelliset voivat lähteä mukaan.

”Kun itse lähdin Intiaan, omat lapseni olivat 4- ja 6-vuotiaita.”

Pääsääntöisesti reissu kestää 4–6 viikkoa.

”Se on hyvin intensiivistä. Henkisesti ja fyysisesti rankka rypistys. Esimerkiksi sairaalassa pystytään tekemään kaikkia samoja leikkauksia kuin suomalaisessa sairaalassa tehtäisiin. Tosin olot ovat huomattavasti haasteellisemmat.”

STINA HAASO

Vaatelahjoitukset kiertävät Kalkun kautta

Yksi SPR:n logistiikkakeskuksen työllistävimmistä tehtävistä on hoitaa lahjoitetun vaateavun vastaanotto, lajittelu ja lähettäminen maailmalle. Vaatteita vastaanotetaan ja lajitellaan jonkin verran myös Joensuussa, mutta kaikki Suomesta maailmalle lähtevät SPR:n avustusvaatteet lähtevät Kalkun kautta.

”Vaatelahjoitukset tulevat pääsääntöisesti mustissa jätesäkeissä”, esittelee kansainvälisen avun suunnittelija **Jari Koiranen**.

Tarve on puhtaalle ja ehjälle käyttövaatteelle.

Käytettyjä kenkiä ei oteta vastaan, mutta tehtaiden ja kenkäkauppojen kautta uusia kyllä.

Käytetyt alusvaatteet ja maastokuvioiset vaatteet eivät myöskään sovellu lahjoitettavaksi.

”Valitettavasti meille tulee liikaa kelvotonta tavaraa. Emme pysty pesemään emmekä parsimaan vaatteita.”

Likaiset ja rikkinäiset vaatteet joudutaan toimittamaan kaatopaikalle. Se maksaa.

”On taloudellisesti kallista kerätä ensin vaatteita, sitten kuljettaa tänne, lajitella käsityönä ja lopulta maksaa vielä jätemaksut niistä.”

Lahjoita vain käyttökelpoista tavaraa

Koiranen pyytääkin vaatelahjoitusten tekijöitä tutkimaan vaatteet huolella ja miettimään käyttäisikö niitä vielä itse tai antaisiko läheiselle ystävälleen.

Avustuslähetykset pakataan ja merkitään huolellisesti. Naisten vaatteita lahjoitetaan eniten.

”Esimerkiksi osa miesten paidoista tuntuu olevan perusteellisen käytettyjä. Niistä ei selvästi raaskita luopua ennen kuin paita tippuu päältä.”

Lahjoituksina saadut vaatteet jaotellaan Kalkussa yli 40 vaateryhmään. Eniten tarjontaa on naisten vaatteista. Miesten sekä lasten vaatteita tarjotaan vähemmän.

”Lahjoittakaa käyttövaatetta. Sille on aina tarve. Myös talvivaatteet ovat erittäin tarpeellisia.”

Lopuksi vaateniput prässätään kasaan ja pakataan kiristysvanteilla muoviin. Paalit kasataan varastoon odottamaan lähtöä maailman katastrofialueille.

STINA HAASO

Varasto kallioluolassa

Suomen Punaisen Ristin logistiikkakeskus sijaitsee Tampereen Kalkussa. SPR:läiset puhuvatkin siitä kotoisasti Kalkkuna.

Kalkun logistiikkakeskus toimii 1930–1940-lukujen vaihteessa rakennetun patruunatehtaan tiloissa. Tehdaskiinteistö siirtyi 50-luvun alkupuolella SPR:lle.

Varaston ydin on kallioon louhittu luola, johon on rakennettu nelikerroksinen varasto. Kussakin kerroksessa varastotilaa on 500 neliötä eli kallioluolassa piilee 2 000 neliön varastohalli.

Lisäksi vanhassa hallintorakennuksessa varastotilaa on 200 neliötä ja viereen rakennetussa uudessa varastohallissa 1 800 neliötä. Yhteensä varastotilaa on siis 4 000 neliön verran.

Kalkun logistiikkakeskukseen on palkattu 14 ympärivuotista työntekijää sekä joukko vaatelajittelun määräaikaisia tukityöllistettyjä.

STINA HAASO